

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 88/2023-72

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Prima banka Slovensko, a. s.**, Hodžova 11, Žilina, IČO 31 575 951, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, IČO 36 853 186, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., proti uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 311/2021 z 28. septembra 2022, č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 a č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 311/2021 z 28. septembra 2022, č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 a č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 311/2021 z 28. septembra 2022, č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 a č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 **zrušuje a v e c i v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konania.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **796,28 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšných častiach ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto nálezu sa ústavnými sťažnosťami vedenými pôvodne ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 35/2023, Rvp 99/2023 a Rvp 100/2023 a doručenými ústavnému súdu 5. januára 2023 a 13. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 311/2021 z 28. septembra 2022 [ďalej aj „uznesenie z 28. septembra 2022“ (vec vedená pôvodne pod sp. zn. Rvp 35/2023)], č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 (vec vedená pôvodne pod sp. zn. Rvp 99/2023) a č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 [vec vedená pôvodne pod sp. zn. Rvp 100/2023 (spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia najvyššieho súdu“)]. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutých uznesení najvyššieho súdu označených v záhlaví tohto nálezu a vrátenie vecí na ďalšie konanie najvyššiemu súdu, ako aj náhradu trov konaní.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 32/2023 z 24. januára 2023 boli veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 35/2023 a sp. zn. Rvp 100/2023 spojené na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 35/2023.

3. Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 2/2023 z 8. februára 2023 boli veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 35/2023 a sp. zn. Rvp 99/2023 spojené na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 35/2023.

4. Zo všetkých troch ústavných sťažností vyplýva, že žalobcovia v príslušných konaniach pred všeobecnými súdmi boli zamestnancami, ktorí mali uzatvorené s obchodnou spoločnosťou Sberbank Slovensko a. s. (právny predchodca sťažovateľky) pracovné zmluvy, na základe ktorých vykonávali prácu na rôznych pozíciách. V roku 2015 sa väčšinový akcionár právneho predchodcu sťažovateľky (Sberbank Europe, a. s.) rozhodol *de facto* predať Sberbank Slovensko a. s., pričom z dôvodu zabránenia fluktuácie jej zamestnancov sa predstavenstvo Sberbank Slovensko a. s. rozhodlo schváliť program mimoriadneho výkonnostného bonusu (ďalej len „MVB“), ktorého podstatou bolo odmenenie 25 kľúčových zamestnancov. Rozhodnutím predstavenstva Sberbank Slovensko a. s. č. 97/2015 zo 16. júna 2015 došlo k schváleniu vyplatenia MVB. Žalobcom mal nárok na MVB vzniknúť na základe rozhodnutia predstavenstva Sberbank Slovensko a. s. č. 110/2016 z 28. júla 2016, ktoré bolo prijaté deň pred predajom akcií. Rozhodnutím predstavenstva sťažovateľky z 19. decembra 2016 boli zrušené rozhodnutia predstavenstva Sberbank Slovensko a. s. č. 97/2015 zo 16. júna 2015 a č. 110/2016 z 28. júla 2016, na základe ktorých mal byť vyplatený kľúčovým zamestnancom MVB.

5. Z ústavnej sťažnosti vedenej pôvodne pod sp. zn. Rvp 35/2023 a príloh k nej priložených ďalej vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 44 Cpr 4/2017 o určenie práva na MVB a zaplatenie sumy 10 197 eur s príslušenstvom v procesnom postavení žalovanej. Žalobe žalobkyne bolo rozsudkom Okresného súdu Bratislava III

č. k. 44 Cpr 4/2017 z 19. júna 2019 vyhovené a sťažovateľka bola zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 10 197 eur s príslušenstvom.

6. Z podstatných častí rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že rozhodnutím predstavenstva Sberbank Slovensko a. s. z 28. júla 2016 sťažovateľke vznikla povinnosť MVB žalobkyni vyplatiť. Súd prvej inštancie zastával názor, že k zrušeniu už priznaného nároku na MVB nemohlo dôjsť, keďže „zákon o mzde ani Zákonník práce“ zrušenie už vzniknutého nároku na mzdu neupravujú.

7. Okresný súd Bratislava III zastával názor, že banka v rámci zásad odmeňovania podľa § 23a ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“) môže okrem zaručenej pevnej zložky celkovej odmeny poskytovať aj pohyblivú zložku celkovej odmeny podľa § 23a ods. 2 zákona o bankách, ktorá nemusí byť priamo dohodnutá v pracovnej zmluve. Poskytovanie motivačných mzdových foriem môže zamestnávateľ upraviť v kolektívnej zmluve alebo v internom predpise. Interný predpis žalovanej – „Politika odmeňovania Sberbank Slovensko a. s.“ v čl. I definoval pohyblivú zložku s odkazom na čl. X (zásady odmeňovania podľa smernice CRD III – smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/76/EÚ o odmeňovaní z 24. novembra 2010). Predstavenstvo právneho predchodcu sťažovateľky rozhodlo 28. júla 2016 o MVB pre žalobkyňu ako pohyblivej zložke odmeny, pričom pohyblivá zložka celkovej odmeny nepresiahla zaručenú pevnú zložku celkovej odmeny, MVB priznaný žalobkyni v celkovej sume 16 995 eur zodpovedal 25,75 % ročnej základnej mzdy k januáru 2015. Rozhodnutie zamestnávateľa o priznaní MVB ako pohyblivej zložky mzdy nebolo v rozpore so zákonom o bankách ani v rozpore s internými predpismi právneho predchodcu sťažovateľky. Nárok uplatnený žalobkyňou považoval súd prvej inštancie v zmysle judikatúry najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 31/2009 z 27. mája 2010 za nárok na nenárokovú zložku mzdy za vykonanú prácu, ktorá mala fakultatívnu povahu. V dôsledku rozhodnutia zamestnávateľa o priznaní tejto zložky mzdy oznámením z 28. júla 2016 sa stal zložkou mzdy nárokovou (obligatórnou), keď rozhodnutie zamestnávateľa má konštitutívny účinok. Sťažovateľke tak vznikla povinnosť vyplatiť prvú časť MVB po završení predaja akcií, keďže boli splnené podmienky na jeho priznanie, a to v sume 10 197 eur.

8. Na odvolanie bol rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 44 Cpr 4/2017 z 19. júna 2019 potvrdený ako vecne správny rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 CoPr 9/2019 z 27. apríla 2021 (ďalej len „rozsudok z 27. apríla 2021“).

9. Dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2021 bolo uznesením najvyššieho súdu z 28. septembra 2022 odmietnuté podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) z dôvodu, že nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

10. V dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2021 sťažovateľka namietala dovolací dôvod zmätočnosti. V konkrétnostiach uviedla, že porušenia jej práva na spravodlivý proces sa odvolací súd dopustil tým, že svoje rozhodnutie neodôvodnil adekvátnym a zákonným spôsobom a nevysporiadal sa so všetkými relevantnými odvolacími dôvodmi. Podľa sťažovateľky „Prvoinštančný súd nesprávne konštatoval, že nárok na MVB mal byť splatný v najbližšom výplatnom termíne po jeho priznaní [vada vytyčaná v písm. A bod ii) odvolania]. Žalovaný v spore preukázal, že výplata bola k 1. augustu 2016 pozastavená a následne zrušená. Napriek tomu, že ide o zásadný argument popierajúci dôvodnosť priznaného nároku, k tej námietke zakladajúcej odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP sa odvolací súd vôbec nevyjadril.“

11. Najvyšší súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že tvrdenia o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu v zásade nemožno právne kvalifikovať ako dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pokiaľ nedosahujú intenzitu nepreskúmateľnosti. Uvedená vada v rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2021 nebola zistená. Rozhodnutím predstavenstva právneho predchodcu sťažovateľky z 28. júla 2016 bol žalobkyni ako zamestnankyni priznaný MVB. Všeobecné sudy kvalifikovali rozhodnutie ako jednostranný právny úkon štatutárneho orgánu v súlade s § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 a 2 Zákonníka práce zaväzujúci obchodnú spoločnosť ako zamestnávateľa, ktorému týmto rozhodnutím vznikla povinnosť vyplatiť bonus žalobkyni.

12. Sťažovateľka v dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2021 formulovala v kontexte dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP tri otázky, a to: „Zaväzuje zamestnávateľa voči zamestnancovi právny úkon jeho štatutárneho orgánu vykonaný v rozpore s internými predpismi a inými rozhodnutiami orgánov zamestnávateľa, s ktorými bol zamestnanec oboznámený?“ (právna otázka A), „Zaväzuje zamestnávateľa voči zamestnancovi právny úkon vykonaný štatutárnym orgánom v rozpore s verejnoprávnymi predpismi, ktoré sa vzťahujú na výkon práce zamestnanca?“ (právna otázka B), „Možno jednostranným úkonom štatutárneho orgánu zamestnávateľa zmeniť pracovnú zmluvu zamestnanca tak, že mu vznikne nárok na zložku mzdy neupravenú v zákone o bankách, v pracovnej zmluve, ani v interných predpisoch zamestnávateľa?“ (právna otázka C), ktoré bližšie odôvodnila.

13. K dovolaniu podanému z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia najvyšší súd v uznesení z 28. septembra 2022 akcentoval, že právna otázka, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, musí vychádzať zo skutkového stavu, ktorý bol súdom prvej inštancie a odvolacím súdom zistený. Podľa rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2021 „... v konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa vedela o prekročení oprávnenia predstavenstva, ani že by mohla vedieť...“. Položená právna otázka A preto nevychádza zo zisteného skutkového stavu, a preto nie je spôsobilým dovolacím dôvodom. V právnej otázke B nie sú identifikované konkrétne verejnoprávne predpisy, s ktorými rozpor dovolateľ namieta. Otázka C rovnako nevychádza zo skutkového stavu, ktorý bol podkladom rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2021, pretože existencia jednostranného právneho úkonu, ktorým by bola zmenená pracovná zmluva (dodatok k pracovnej zmluve žalobkyne), nebola tvrdená ani preukazovaná.

14. Z ústavnej sťažnosti (pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 99/2023) a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Okresným súdom Ružomberok pod sp. zn. 10 Cpr 31/2020 v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa žalobca domáhal zaplata sumy 7 673 eur s príslušenstvom z titulu zaplata odloženej časti MVB pre kľúčových zamestnancov. Aj v tomto prípade bolo právnym titulom na priznanie MVB rozhodnutie Sberbank Slovensko a. s. č. 110/2016 z 28. júla 2016. Okresný súd Bratislava III rozsudkom č. k. 45 Cpr 4/2017-478 z 22. februára 2019 priznal žalobcovi prvú časť MVB v sume 11 509 eur s príslušenstvom.

15. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 10 Cpr 31/2020 zo 6. mája 2021 bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi druhú časť MVB v sume 7 673 eur s príslušenstvom (výrok I), návrh na prerušenie konania bol zamietnutý (výrok II) a žalobcovi bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 % (výrok III).

16. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom konania vo veci žalobcu bol nárok na zaplatenie druhej (odloženej) časti MVB, vo veci konajúci Okresný súd Ružomberok sa odvolal na už citovaný rozsudok Okresného súdu Bratislava III (bod 14 tohto nálezu), pričom konštatoval, že skutkový stav sa nezmenil. Aj v tomto prípade podľa súdu prvej inštancie rozhodnutím predstavenstva Sberbank Slovensko a. s. z 28. júla 2016 došlo k právnemu úkonu zamestnávateľa v pracovnoprávných vzťahoch, a to k priznaniu MVB žalobcovi, tento právny úkon zaväzuje zamestnávateľa.

17. O odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 10 Cpr 31/2020 zo 6. mája 2021 rozhodol Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 10 CoPr 5/2021-294 z 30. septembra 2021, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II ponechaný nedotknutým (výrok I) a vo zvyšnej časti potvrdený (výrok II). V podstatnom sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že rozhodnutie predstavenstva právneho predchodcu sťažovateľky z 28. júla 2016 je právnym úkonom zamestnávateľa, ktorý ho zaväzuje. Nad rámec odvolacieho konania dodal, že uzavretie pracovnej zmluvy v otázke pohyblivej zložky mzdy je akceptovateľné aj v konkludentnej forme a z tohto titulu by neodporovalo ani pracovnej zmluve, ani zákonu o bankách.

18. Dovolanie smerujúce proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 10 CoPr 5/2021-294 z 30. septembra 2021 bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 odmietnuté podľa § 447 písm. f) CSP z dôvodu, že nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. V dovolaní sťažovateľka namietala existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, formulovala sťažovateľka takto: „*Možno jednostranným úkonom štatutárneho orgánu zamestnávateľa zmeniť pracovnú zmluvu zamestnanca banky tak, že mu vznikne nárok na zložku mzdy neupravenú v zákone o bankách, v pracovnej zmluve, ani v interných predpisoch zamestnávateľa?*“

19. Napadnutým uznesením č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 v kontexte vady zmätočnosti najvyšší súd uviedol, že tvrdenia o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu v zásade nemožno právne kvalifikovať ako dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pokiaľ nedosahujú intenzitu nepreskúmateľnosti. Takáto vada nebola zistená, keďže rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie sú riadne odôvodnené a vychádzajú z riadne zisteného skutkového stavu. Rozhodnutie právneho predchodcu sťažovateľky č. 110/2016 z 28. júla 2016 je jednostranným právnym úkonom štatutárneho orgánu podľa § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 a 2 Zákonníka práce zaväzujúcim spoločnosť ako zamestnávateľa, ktorému týmto rozhodnutím vznikla povinnosť vyplatiť MVB žalobcovi. V konkrétnostiach poukázal na rozhodnutie súdu prvej inštancie, v ktorom bolo zdôraznené, že podľa § 191 ods. 1 prvej a druhej vety Obchodného zákonníka predstavenstvo je štatutárnym orgánom spoločnosti, ktorý riadi činnosť spoločnosti a koná v jej mene, konanie predstavenstva je konaním akciovej spoločnosti. Právne úkony, ktoré v mene zamestnávateľa vykoná v pracovnoprávných vzťahoch štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu, alebo zamestnanci poverení v zmysle § 9 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, zaväzujú zamestnávateľa a zamestnávateľ z týchto právnych úkonov nadobúda práva a povinnosti. Z dikcie ods. 2 je zrejmé, že zamestnávateľka prioritne zaväzuje aj také konanie štatutárneho orgánu, člena štatutárneho orgánu alebo povereného zamestnanca, ktorým tieto osoby prekročili svoje oprávnenie pri vykonávaní právneho úkonu. Rozhodnutia predstavenstva Sberbank Slovensko a. s. č. 97/2015 zo 16. júna 2015, č. 168/2015 z 8. decembra 2015 a č. 110/2016

z 28. júla 2016 patria do pôsobnosti predstavenstva spoločnosti vo vzťahu k odmeňovaniu zamestnancov, teda aj žalobcu. Podľa súdnej praxe rozhodnutia predstavenstva spoločnosti ako riadiaceho orgánu spoločnosti majú vnútropodnikový charakter a preskúmanie rozhodnutí predstavenstva akciovej spoločnosti nie je možné ani v súdnom konaní. Oprávnenie na konanie vo veciach akciovej spoločnosti je dané súdu len vo vzťahu k § 131 Obchodného zákonníka. Dovolací súd navyše konštatoval, že ak došlo k prekročeniu oprávnenia predstavenstva, nevylučuje to zodpovednosť členov predstavenstva za náhradu škody spôsobenej akciovej spoločnosti konaním v rozpore s internými obmedzeniami. Ide však už o vnútorný vzťah medzi členmi bývalého predstavenstva a právnym predchodcom žalovanej, ktorého dôsledky nemožno prenášať do pracovnoprávneho vzťahu so zamestnancami.

20. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd najprv poukázal na svoje skôr vydané napadnuté uznesenie z 28. septembra 2022, z ktorého vyplynulo, že sťažovateľkou položená otázka (k tomu pozri bod 18 tohto nálezu) nevychádza zo skutkového stavu, ktorý bol podkladom rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože existencia jednostranného právneho úkonu, ktorým by bola zmenená pracovná zmluva, nebola tvrdená ani preukazovaná. Právny vzťah, ktorého obsahom bol priznaný nárok, vznikol na základe jednostranného právneho úkonu predstavenstva, ktorého obsah bol žalobcovi písomne oznámený. Úvaha odvolacieho súdu urobená nad rámec odvolacieho konania (k tomu pozri bod 17 tohto nálezu *in fine*) je výslovne uvedená nad bezprostredný rámec odvolacieho konania v časti, či tým došlo ku konkludentnej zmene pracovnej zmluvy.

21. Z ústavnej sťažnosti pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 100/2023 a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Okresným súdom Ružomberok pod sp. zn. 9 Cpr 12/2019 v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa žalobkyňa domáhala zaplata sumy 12 870 eur s príslušenstvom. Okresný súd Ružomberok rozsudkom č. k. 9 Cpr 12/2019-332 z 8. apríla 2020 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 12 870 eur s príslušenstvom (výrok I) a zároveň žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II). V podstatnom súd prvej inštancie zdôraznil, že rozhodnutie zamestnávateľa o priznaní MVB nebolo v rozpore so zákonom o bankách ani v rozpore s internými predpismi predchodcu žalovanej, pričom na pohyblivú zložku odmeny vznikol žalobkyni nárok po splnení definovaných výkonnostných podmienok v súlade s rozhodnutím predstavenstva č. 110/2016 z 28. júla 2016.

22. Na odvolanie bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený ako správny rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9 CoPr 4/2020 z 28. januára 2021 (výrok I), zároveň bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II). Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že išlo o variabilnú a nenárokovateľnú zložku mzdy, na ktorú žalobkyni ako zamestnankyni vznikol nárok na základe osobitného rozhodnutia zamestnávateľa o jej priznaní za prácu, ktorú vykonávala podľa pokynov a na žiadosť zamestnávateľa. Pokiaľ predstavenstvo pri priznaní tohto nároku nepostupovalo v súlade s internými predpismi spoločnosti, prípadne nebol vyžiadaný súhlas dozornej rady, táto skutočnosť môže vyvolať zodpovednostné vzťahy medzi členmi štatutárneho orgánu a samotnou spoločnosťou. Zamestnávateľa voči zamestnancovi však takýto akt predstavenstva ako štatutárneho orgánu konajúceho v pracovno-právnych vzťahoch zaväzuje. Žalovaná pritom neprodukovala v konaní také dôkazy, z ktorých by súd mohol vyvodiť

záver, že štatutárny orgán prekročil právnym úkonom v pracovno-právnych vzťahoch svoje oprávnenie a zamestnanec o tom vedel alebo musel vedieť.

23. O dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 tak, že ho odmietol podľa § 447 písm. f) CSP. V dovolaní sťažovateľka opätovne namietla vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v rámci ktorého formulovala tri otázky tak, ako sú už vymedzené v bode 12 tohto nálezu.

24. K dovolaniu podanému podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd zdôraznil, že tvrdenia o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu v zásade nemožno právne kvalifikovať ako dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pokiaľ nedosahujú intenzitu nepreskúmateľnosti, pričom táto vada nebola zistená. Rozhodnutím predstavenstva právneho predchodcu sťažovateľky č. 110/2016 z 28. júla 2016 bol žalobkyni priznaný ako zamestnankyni MVB, pričom uvedené rozhodnutie bolo posúdené ako jednostranný právny úkon štatutárneho orgánu v súlade s § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 a 2 Zákonníka práce zaväzujúci spoločnosť ako zamestnávateľa, ktorému vznikla povinnosť MVB vyplatiť.

25. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v kontexte formulovaných troch otázok sa odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 obmedzilo na konštatovanie, že právna otázka A nevychádza zo zisteného skutkového stavu, a preto nie je spôsobilým dovolacím dôvodom. V konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa vedela, prípadne mohla vedieť, či vyplatenie MVB je v rozpore s vnútornými predpismi. V právnej otázke B nie sú identifikované konkrétne verejnoprávne predpisy, s ktorými rozpor sťažovateľka namieta. Právna otázka C rovnako nevychádza zo skutkového stavu, ktorý bol podkladom napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, pretože existencia jednostranného právneho úkonu, ktorým by bola zmenená pracovná zmluva (dodatok k pracovnej zmluve žalobkyne), nebola tvrdená ani preukazovaná.

26. Ako *obiter dictum* vo všetkých troch napadnutých uzneseniach najvyšší súd poukázal na § 191 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom k 28. júlu 2016, podľa ktorého stanovy, rozhodnutia valného zhromaždenia alebo dozornej rady môžu obmedziť právo predstavenstva konať v mene spoločnosti, ale tieto obmedzenia nie sú účinné voči tretím osobám. Ide o všeobecnú právnu úpravu oprávnenia predstavenstva ako štatutárneho orgánu robiť právne úkony, na ktorú odkazuje § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z dôvodu dodržania princípu právnej istoty adresátov právnych úkonov vykonaných predstavenstvom akciovej spoločnosti ako štatutárnym orgánom interné obmedzenia nemajú vplyv na platnosť právnych úkonov vykonaných predstavenstvom. To však nevyklučuje zodpovednosť členov predstavenstva za náhradu škody spôsobenú porušením interných predpisov spoločnosti v zmysle § 191 ods. 6 Obchodného zákonníka. Podľa § 191 ods. 5 prvej vety Obchodného zákonníka členovia predstavenstva sú povinní vykonávať svoju pôsobnosť s náležitou starostlivosťou, ktorá zahŕňa povinnosť vykonávať ju s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej akcionárov. Nárok na výplatu MVB mal žalobcom vzniknúť na základe listu predstavenstva právneho predchodcu žalovanej z 28. júla 2016, ktorým bol žalobcom priznaný MVB. Išlo o jednostranný adresovaný právny úkon, ktorý nadobudol svoju právnu účinnosť prevzatím žalobcami. Pokiaľ predstavenstvo oznámilo priznanie MVB žalobcom ešte pred schválením dozornou radou, spôsobilo tým vznik právneho záväzku spoločnosti napriek vnútorným obmedzeniam, ktorým podliehalo. V danom prípade nemožno zodpovednosť

za vzniknutú situáciu pripočítavať zamestnancom a ani uplatniť u nich prípadnú doktrínu rozporu s dobrými mravmi (§ 15 Zákonníka práce), keďže zamestnanci nedisponovali rozhodovacou právomocou.

27. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 88/2023-20 zo 14. februára 2023 boli ústavné sťažnosti sťažovateľky prijaté na ďalšie konanie v celom rozsahu.

28. Podaním doručeným ústavnému súdu 21. februára 2023 sťažovateľka predložila uznesenie najvyššieho súdu č. k. 9 Cdo 277/2021 z 30. novembra 2022, ktoré podľa jej názoru potvrdzuje tvrdenie o tom, že napadnuté uznesenia najvyššieho súdu sa odkláňajú od stabilnej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, čím zasahujú do legitímnych očakávaní sťažovateľky na jednotnú aplikáciu práva. Podaním doručeným ústavnému súdu 6. apríla 2023 sťažovateľka predložila ďalšie uznesenia najvyššieho súdu č. k. 9 Cdo 200/2022 z 30. januára 2023 a č. k. 2 Cdo 137/2021 z 28. februára 2023 na podporu svojho tvrdenia o zásahu do jej legitímnych očakávaní.

II.

Argumentácia sťažovateľky

29. Sťažovateľka izoluje vo všetkých troch ústavných sťažnostiach tri zásadné okruhy námietok, ktorými odôvodňuje porušenie svojich práv zaručených ústavou a dohovorom. Porušenie právnej istoty (i), posudzovanie prípustnosti dovolania (ii) a nezákonné a nespravodlivé právne a skutkové závery súdov.

II.1. Argumentácia k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z 28. septembra 2022:

30. Porušenie právnej istoty vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z 28. septembra 2022 sťažovateľka odôvodňuje existenciou troch rozhodnutí najvyššieho súdu s totožným predmetom týkajúcim sa zaplattenia MVB, v ktorých uspela (konania vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 8 Cdo 150/2020, 5 Cdo 46/2022 a 7 Cdo 128/2020). Osobitne poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 128/2020 z 24. augusta 2022 a zdôrazňuje, že kolidujúce právne závery najvyššieho súdu v skutkovo rovnakých veciach nemožno z hľadiska princípu právnej istoty tolerovať.

31. V kontexte posudzovania prípustnosti dovolania sťažovateľka namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 28. septembra 2022. V konkrétnostiach k dovolaniu podanému podľa § 420 písm. f) CSP (k tomu pozri odôvodnenie obsiahnuté v bode 11 tohto nálezu) sťažovateľka uvádza, že v odvolaní uviedla zásadný argument popierajúci dôvodnosť priznaného nároku, pričom k tejto námietke zakladajúcej odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP sa odvolací súd vôbec nevyjadril. Najvyšší súd pritom v uznesení z 28. septembra 2022 neriešil vyčítané nedostatky odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ale právne posúdenie zisteného skutkového stavu. Svojím arbitrárnym prístupom tak v rozpore s § 440 CSP *de facto* svojvoľne zmenil obsah dovolacieho prieskumu, čo viedlo napokon k tomu, že akceptovateľnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nebola vôbec preskúmaná.

32. V súvislosti s dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia sťažovateľka v dovolaní okrem formulácie otázok identifikovala aj to, v čom spočíva nesprávnosť týchto právnych záverov, čím si splnila povinnosť zrozumiteľne odôvodniť dovolanie v súlade s § 432 ods. 2 CSP. Poukazuje

na strohé odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení najvyššieho súdu z 28. septembra 2022, pričom akcentuje, že takéto odôvodnenie neposkytuje žiadne ozrejmienie, v čom spočívajú nedostatky vo vymedzení dovolacieho dôvodu. Dovolateľ z nich nevie identifikovať, v čom konkrétne nezodpovedajú otázky A a C zistenému skutkovému stavu. Rovnako nie je zrejmé, z akého dôvodu principiálna otázka B bránila dovolaciemu prieskumu. Dovolací súd sa obmedzil iba na formuláciu dovolacích otázok a nezohľadnil ich bližšie vymedzenie v ďalších častiach dovolania (v ktorých sťažovateľka identifikovala aj konkrétne právne predpisy k otázke B). Naznačený formalistický prístup najvyššieho súdu nepovažuje za akceptovateľný.

33. Nezákonné a nespravodlivé právne a skutkové závery súdov sťažovateľka konkretizuje rozporom uplatneného nároku s kogentnými právnymi predpismi (i) a neprihliadnutím na relevantné skutkové okolnosti prípadu (ii).

34. K dôvodu (i) poukazuje na kogentné ustanovenia § 23a ods. 1 písm. c) a ods. 2 a § 23b ods. 1 a 6 zákona o bankách, pričom zdôrazňuje, že počas celého konania namietala, že nárok na MVB je v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona o bankách, ktoré umožňujú poskytovať zamestnancom mzdu v dvoch zložkách, a to pevnej zložke a pohyblivej zložke, pričom podľa všeobecných súdov MVB predstavoval pohyblivú zložku. Všeobecné súdy však opomenuli, že zákon o bankách presne stanovuje, aké formy táto zložka môže mať (§ 23b ods. 1 zákona o bankách), pričom bonus na zotrvanie v zamestnaní do určitej doby tam nepatrí. Poukazuje aj na § 23b ods. 7 zákona o bankách, podľa ktorého je banka povinná pri určení pohyblivej zložky mzdy zohľadniť hodnotu vlastných zdrojov, pričom Sberbank Slovensko a. s. vykazovala pred predajom majoritného podielu akcií dlhodobú stratu. Navyše údajný prínos žalobkyne k úspešnej realizácii transakcie bol vykonaný v prospech Sberbank Europe, a. s., nie v prospech jej zamestnávateľa. Sberbank Slovensko a. s. ako zamestnávateľ žalobkyne nemala žiadny prínos z činnosti žalobkyne. Uvedená skutočnosť je dôležitá aj z dôvodu, že povinnosť uhradiť MVB prešla na sťažovateľku v dôsledku prechodu práv a povinností zamestnávateľa. Jednou z limitácií zmluvnej voľnosti, ktorá sa uplatňuje v súkromnom práve, sú kogentné normy, od ktorých sa nepripúšťa odklon. Porušenie týchto právnych pravidiel robí právny úkon neplatným podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Tento imperatív nemožno obísť ani v pracovnom práve. Právne názory všeobecných súdov sú preto ústavne neudržateľné.

35. K dôvodu (ii) sťažovateľka uvádza, že všeobecné súdy dospeli k záveru, že žalobkyne vznikol nárok na výplatu MVB v dôsledku rozhodnutia predstavenstva Sberbank Slovensko a. s., odmietli sa pritom zaoberať konkrétnymi okolnosťami a prehliadali rozhodujúce skutočnosti svedčiace v prospech sťažovateľky, a to 1. diskriminačný charakter rozhodnutia – rozhodnutie sa týkalo len členov predstavenstva, dozornej rady a selektívne vybraných vrcholových manažérov banky, 2. porušenie interných predpisov – rozhodnutie schválili aj zaujatí členovia predstavenstva, ktorí mali zákaz zúčastniť sa na rozhodovaní, 3. čas prijatia rozhodnutia – predstavenstvo prijalo rozhodnutie o vyplatení MVB iba jeden deň pred tým, ako došlo k realizácii transakcie, 4. nový akcionár o tomto rozhodnutí vopred nevedel – rozhodnutie o vyplatení MVB prijali *de facto* odchádzajúci členovia predstavenstva, pričom nový akcionár nemohol zohľadniť túto okolnosť vo svojom rozhodnutí o kúpe akcií, s ktorou prevzal aj tento vopred neznámy záväzok.

II.2. Argumentácia k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022:

36. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 vznáša sťažovateľka totožnú námietku porušenia právnej istoty (bod 30 tohto nálezu).

37. K námietke týkajúcej sa posudzovania prípustnosti dovolania zdôrazňuje, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie pre vadu zmätočnosti, keď uviedla, že *„Rozhodnutie odvolacieho súdu sa zaoberá iba námietkou nedostatočného odôvodnenia prvoinštančného rozsudku [odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP]. Nedáva však žiadnu odpoveď na ďalšie namietané vady, ktoré mali spočívať v nesprávnych skutkových zisteniach [odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP] a v nesprávnom právnom posúdení [odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP], vrátane odpovede na otázky špecifikované v čl. II odvolania. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa navyše javí, že odvolací súd zhodnotil vec nad rámec objektívnych skutkových zistení, ktoré vyplynuli z dokazovania. Tým porušil princíp rovnosti strán podľa čl. 5 ods. 1 CSP, princíp kontradiktórnosti podľa čl. 7 ods. 1 CSP a čl. 8 CSP, princíp voľného hodnotenia dôkazov v zmysle čl. 15 ods. 1 CSP v spojení s porušením ústavného práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR).“*

38. Pri vadách zmätočnosti sa najvyšší súd *ad absurdum* nezaoberal vyčítanými nedostatkami odôvodnenia a svojvoľne obmedzeným odvolacím prieskumom (nevyriešenie všetkých odvolacích dôvodov), ale právnym posúdením zisteného skutkového stavu. Svojím arbitrárnym prístupom tak dovolací súd (obdobne ako odvolací súd) v rozpore s § 440 CSP *de facto* svojvoľne zmenil obsah a rozsah dovolacieho prieskumu, čo viedlo napokon k tomu, že vady, ktoré sťažovateľka namietala, neboli vôbec preskúmané.

39. Čo sa týka položenej právnej otázky, sťažovateľka zdôraznila, že táto nebola zodpovedaná v uznesení najvyššieho súdu z 28. septembra 2022 tak, ako to uvádza najvyšší súd. Sťažovateľka pri formulovaní otázky vychádzala zo záverov obsiahnutých v rozhodnutí odvolacieho súdu, podľa ktorých je uzavretie pracovnej zmluvy v otázke pohyblivej zložky mzdy akceptovateľné aj v konkludentnej forme, z ktorého titulu by neodporovalo rozhodnutie predstavenstva o priznaní MVB ani pracovnej zmluve a ani zákonu o bankách. Dovolací súd pritom nezohľadnil ani bližšie vymedzenie otázky v ďalšej časti dovolania, čo je neakceptovateľné.

40. Nezákonné a nespravodlivé právne a skutkové závery všeobecných súdov odôvodňuje sťažovateľka totožnou argumentáciou obsiahnutou v bodoch 34 a 35 tohto nálezu. Nad rámec už uvedenej argumentácie sťažovateľka s poukazom na to, že žalobca si v danom prípade uplatňoval nárok na odloženú časť MVB, zdôrazňuje, že bolo nevyhnutné aplikovať ustanovenia *„Politiky odmeňovania Sberbank Slovensko a. s.“* o tzv. maluse a odňatí odmeny (čl. X ods. 10.1, čl. X ods. 4.4 a čl. X ods. 14 Politiky odmeňovania Sberbank Slovensko a. s.).

II.3. Argumentácia k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022:

41. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 vznáša sťažovateľka totožnú námietku porušenia právnej istoty (bod 30 tohto nálezu).

42. K námietke týkajúcej sa posudzovania prípustnosti dovolania zdôrazňuje, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie pre vadu zmätočnosti, keď uviedla, že *„Odvolací súd reflektoval maximálne na namietanú inú vadu spočívajúcu v nepresvedčivom odôvodnení. Nezaoberal sa námietkou, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (čl. II odvolania) ani nesprávnym právnym posúdením (čl. III odvolania). Odvolací súd nepovažoval za relevantné bližšie vysvetliť, prečo sa domnieva, že žalobkyni bolo možné nárok priznať napriek tomu, že takýto druh odmeny vedúceho zamestnanca banky ZoB neupravuje a že súd oprel svoju argumentáciu o imaginárny právny predpis (zákon o mzde, ktorý súd ani neidentifikoval číslom v Zbierke zákonov).“*.

43. Argumentácia k nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 v kontexte vady zmätočnosti je totožná s argumentáciou obsiahnutou už v bode 38 tohto nálezu, preto na ňu ústavný súd v tomto bode plne odkazuje.

44. Argumentácia k odôvodneniu dovolacieho rozhodnutia v kontexte dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sa v zásade stotožňuje s argumentáciou obsiahnutou v bode 32 tohto nálezu, na ktorú ústavný súd plne odkazuje.

45. Nezákonné a nespravodlivé právne a skutkové závery všeobecných súdov odôvodňuje sťažovateľka totožnou argumentáciou obsiahnutou v bodoch 34 a 35 tohto nálezu.

III.

Vyjadrenia najvyššieho súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

46. Prípísom č. k. KP 3/2023-82, Cpj 49/2023 z 8. marca 2023 sa k ústavným sťažnostiam vyjadrila podpredsedníčka najvyššieho súdu, ktorá ponechala rozhodnutie o nich na úvahe ústavného súdu. Prílohou prípisu bolo vyjadrenie sudcu spravodajcu JUDr. Ivana Rumanu, ktorý k tvrdeniu o porušení princípu právnej istoty tým, že senát 7Cdo v skutkovo identickej veci o vyplatenie MVB rozhodol inak ako v napadnutých rozhodnutiach (argumentácia v bode 30 tohto nálezu), uviedol, že skutková situácia týkajúca sa dovolacej veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 7 Cdo 311/2021 bola odlišná od veci sp. zn. 7 Cdo 128/2020, keďže nešlo o totožné odôvodnenie v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie. Obdobne aj vo veciach sp. zn. 7 Cdo 325/2021 a sp. zn. 7 Cdo 87/2022 z obsahu spisov vyplývalo, že sudy prvej inštancie podrobne odôvodnili svoje rozhodnutia. Okresný súd Bratislava III v rozsudku č. k. 44 Cpr 4/2017-462 z 19. júna 2019 v bodoch 55 a 56 podrobne odôvodnil vzťah predmetu konania k § 23a ods. 1 zákona o bankách a dospel k záveru, že *„V konaní bolo preukázané, že predstavenstvo právneho predchodcu žalovanej dňa 28.07.2016 rozhodlo o mimoriadnej výkonnostnej odmene pre žalobkyňu ako pohyblivej zložky odmeny pričom pohyblivá zložka odmeny nepresiahla zaručenú pevnú zložku celkovej odmeny, mimoriadny výkonnostný bonus priznaný žalobkyni v celkovej výške 16.995 Eur zodpovedal 23.75 % ročnej základnej mzdy k januáru 2015. Rozhodnutie zamestnávateľa o priznaní mimoriadnej odmeny ako pohyblivej zložky nebolo v rozpore so zákonom o bankách ani v rozpore s internými predpismi právneho predchodcu žalovanej.“*. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 27. apríla 2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho

odôvodnením. Najvyšší súd v uznesení z 28. septembra 2022 nezistil porušenie § 420 písm. f) CSP, keďže rozsudok súdu prvej inštancie obsahuje komplexné a podrobné odôvodnenie.

47. V súvislosti s porušením princípu právnej istoty (bod 30 tohto nálezu a uznesenia najvyššieho súdu tam obsiahnuté sp. zn. 8 Cdo 150/2020 a 5 Cdo 46/2022) najvyšší súd zdôraznil, že označené rozhodnutia sa týkajú individuálnych procesných nedostatkov a neobsahujú meritórne závery, ktoré by prejudikovali právny názor, ktorý by mal dovolací súd vo veciach sp. zn. 7 Cdo 311/2021, sp. zn. 7 Cdo 325/2021 a sp. zn. 7 Cdo 87/2022 zohľadniť.

48. Dovolací súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP a stručne uviedol dôvod svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 CSP). Sťažovateľka navodzuje rozpor s kogentnými predpismi, predovšetkým so zákonom o bankách, no nepreukazovala, že by napríklad bankový dohľad Národnej banky Slovenska vytkol rozpor so zákonom o bankách, prípadne nariadením Komisie č. 604/2014 zo 4. marca 2014. Sťažovateľka nepreukázala, že by aspoň informovala Národnú banku Slovenska o porušení právnych predpisov zo strany svojho právneho predchodcu. Keďže sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom rozšírila argumentáciu o diskriminačný charakter rozhodnutia, najvyšší súd navrhol overiť uvedenú skutočnosť a pripojiť spis Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 44 Cpr 4/2017.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

49. Na podania ústavného súdu z 20. februára 2023 adresované žalobcom [zúčastnené osoby podľa § 126 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) majú právo vyjadriť sa k ústavným sťažnostiam] v konaniach vedených najvyšším súdom v označených veciach, v ktorých boli vydané napadnuté uznesenia, nebolo v pôvodne stanovenej lehote, v dodatočne poskytnutej lehote (dodatočnú lehotu ústavný súd zúčastneným osobám poskytol na žiadosť ich právneho zástupcu JUDr. Andreja Garu doručení ústavnému súdu 3. apríla 2023) a ani do dňa meritórneho prejednania ústavných sťažností reagované.

III.3. Replika sťažovateľky:

50. V replike k vyjadreniu najvyššieho súdu sťažovateľka podaním z 24. marca 2023 zdôraznila, že najvyšší súd sa zameral primárne na ozrejmenie odklonu od rozhodnutia vydaného vo veci sp. zn. 7 Cdo 128/2020, no ostatné nedostatky ignoroval.

51. Akcentuje, že najvyšší súd vychádza z mylnej premisy, že v napadnutých rozhodnutiach najvyššieho súdu súdy nižšej inštancie odôvodnili súlad predmetu konania so zákonom o bankách. Ako príklad náležitého odôvodnenia pritom najvyšší súd vo svojom vyjadrení uvádza rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 44 Cpr 4/2017 z 19. júna 2016 (k tomu pozri aj citáciu v bode 46 tohto nálezu). Uvádzaným odôvodnením sa však podľa sťažovateľky súd reálne nevysporiadal s námietkou sťažovateľky, že priznaný bonus nemožno zaradiť pod žiadnu z foriem pohyblivej zložky odmeny vyplývajúcej z kogentnej právnej úpravy. Odôvodnenie rozhodnutia musí dať neúspešnej strane odpoveď, čo súd viedlo k príslušnému záveru a z akých dôvodov nebola procesná obrana dôvodná. To sa neúspešná strana nemôže dozvedieť zo strohého konštatovania, že rozhodnutie o priznaní pohyblivej zložky mzdy nebolo v rozpore so zákonom o bankách, keďže to vyplýva už z výroku.

52. Na podklade už uvedeného preto sťažovateľka trvá na tom, že v napadnutých uzneseniach najvyššieho súdu nebol dôvod na odklon od stabilnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V každom z uvádzaných rozhodnutí najvyššieho súdu (bod 30 tohto nálezu) došlo k zrušeniu rozhodnutí odvolacích súdov pre absenciu náležitého odôvodnenia kolízie uplatneného nároku so zákonom o bankách.

53. Najvyšší súd rovnako sťažovateľke vyčíta (prvýkrát), že sa neobrátila s podozrením na porušenie kogentných noriem na Národnú banku Slovenska. Opomína, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej. Pre rozpor sporných rozhodnutí so zákonom sa legitímne domnievala, že nimi nie je viazaná, pričom v príslušných konaniach sa následne prirodzene bránila dostupnými a relevantnými argumentmi. Je neakceptovateľné, aby súd vyčítal sporovej strane, že namiesto procesnej obrany v konaní sa nedomáhala posúdenia konania svojho právneho predchodcu na regulačnom orgáne. Posúdenie predmetu sporu so zákonom je právnou otázkou, pričom v zmysle *iura novit curia* musí urobiť také posúdenie súd. Opačný prístup, ktorý naznačuje najvyšší súd, hraničí s porušením zákazu *denegatio iustitiae*.

54. Vo vzťahu k meritu veci najvyšší súd nepredniesol žiadne ďalšie vecné argumenty.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností

55. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní najvyššieho súdu a sťažovateľky, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetných spisov vzťahujúcich sa na konania, v ktorých boli vydané napadnuté uznesenia najvyššieho súdu, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí.

56. Sťažovateľka formuluje v ústavných sťažnostiach tri takmer identické okruhy námietok, ktorými v kontexte napadnutých uznesení najvyššieho súdu atakuje porušenie princípu právnej istoty (body 30, 36 a 41 tohto nálezu), nedostatočnosť odôvodnenia v otázke prípustnosti dovolaní podaných pre vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ako aj nezákonnosť a nespravodlivosť právnych a skutkových záverov z dôvodu rozporu uplatneného nároku s kogentnými právnymi predpismi a z dôvodu neprihliadnutia na skutkové okolnosti prípadu.

57. V nadväznosti na sťažostnú argumentáciu sťažovateľky ústavný súd v kontexte namietanej neústavnosti rozhodnutí dovolacieho súdu zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže v konkrétnej veci uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (aj keď toto posúdenie najvyšším súdom je z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016, II. ÚS 255/2018,

IV. ÚS 362/2021), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 494/2020, IV. ÚS 120/2023).

58. Do právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

59. Na podklade uvedených premís ústavný súd preskúmal ústavnými sťažnosťami napadnuté uznesenia najvyššieho súdu, pričom dospel k záveru o opodstatnenosti časti argumentácie sťažovateľky.

IV.1. K namietanej nedostatočnosti odôvodnenia napadnutých uznesení najvyššieho súdu v kontexte prípustnosti podaných dovolaní:

60. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež čl. 46 ods. 1 ústavy, je aj právo na náležité súdne odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania, resp. sporovej strany na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

61. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre vzťahujúcej sa na interpretáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru už rovnako uviedol, že toto ustanovenie dohovoru zaväzuje súd uviesť dôvody svojho rozhodnutia, pričom rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť v závislosti od povahy rozhodnutia. S prihliadnutím na uvedené je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdoch, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch v súvislosti s právnou úpravou, so zvyklosťami, s právnymi názormi a vynášaním a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, § 29).

62. V neposlednom rade je pre ústavnú akceptovateľnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyhnutné aj to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým všeobecný súd na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v súdnom konaní

materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán v konaní (m. m. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

IV.1.1. K namietanej nedostatočnosti odôvodnenia napadnutých uznesení najvyššieho súdu v kontexte prípustnosti dovolaní podaných pre vadu zmätočnosti:

63. Sťažovateľka odôvodnila v ňou podaných dovolaniach existenciu vady zmätočnosti rozhodnutí odvolacích súdov nedostatočným odôvodnením, v ktorom sa odvolacie súdy nezaoberali všetkými odvolacími námietkami.

64. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod. (pozri k tomu uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017, m. m. IV. ÚS 58/2021).

65. V prípade, že nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 9 Cdo 277/2021 z 30. novembra 2022).

66. Judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis proti Grécku, rozsudok z 29. 5. 1997, Higgins proti Francúzsku, rozsudok z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku, rozsudok z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06)

67. Keď sa konajúci súd rozhodujúci o opravnom prostriedku sťažovateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základné právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 402/08, IV. ÚS 279/2018).

68. V podmienkach dovolacieho konania je už vyabstrahovaný vzťah medzi povinnosťou strany v spore uviesť právne relevantnú argumentáciu a povinnosťou dovolacieho súdu na túto argumentáciu reagovať zákonne ukotvený v § 431 ods. 2 CSP, ktorý vymedzuje povinnosť dovolateľa uviesť, v čom spočíva vada zmätočnosti, a v § 440 CSP, podľa ktorého je dovolací súd viazaný námietkami, ako ich prezentoval v dovolaní samotný dovolateľ.

69. Pokiaľ najvyšší súd v konaní o dovolaní svoj záver k prípustnosti a dôvodnosti dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP nekonfrontuje s konkrétnou dovolacou právnou argumentáciou

dovolatela, ktoru uvádza v samotnom dovolaní a ktorou vymedzuje, v čom vada zmätočnosti spočíva, potom jeho postup nemožno označiť inak ako arbitrárny. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorému chýba akékoľvek vysporiadanie sa s argumentáciou strany v konaní, nenapĺňa atribúty rozhodnutia spravodlivého a presvedčivého, teda takého, ktoré by bolo možné považovať za rozhodnutie zabezpečujúce spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov v konaní.

IV.1.1.A. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z 28. septembra 2022:

70. Zo zistení ústavného súdu z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 44 Cpr 4/2017 z 19. júna 2019 v relevantnej časti A bode ii) uviedla argumenty, ktorými spochybňovala dôvodnosť uplatňovaného nároku na výplatu MVB z dôvodu, že výplata MVB bola pozastavená a následne zrušená. Z dôvodu, že uvedenou odvolacou argumentáciou sa odvolací súd nezaoberal, podala sťažovateľka dovolanie, ktorým namietla vadu zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

71. Najvyšší súd rozhodujúci o dovolaní sťažovateľky na konkrétnu právnu argumentáciu sťažovateľky obsiahnutú v dovolaní a atakujúcu nedostatočnosť odôvodnenia odvolacieho súdu (bod 10 tohto nálezu) vôbec nereagoval. Jeho konštatovanie sa obmedzuje, ako to správne poznamenáva sťažovateľka (bod 31 tohto nálezu), na právne posúdenie zisteného skutkového stavu, ktoré však v rámci vady zmätočnosti sťažovateľka neatakovala. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 28. septembra 2022 teda nerieši sťažovateľkou vyčítané nedostatky odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

72. Pokiaľ sa najvyšší súd pri posúdení dovolania vôbec nezaobera argumentmi dovolateľa, ktorými odôvodňuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania, potom ani výsledok takéhoto posúdenia nemožno považovať za ústavne udržateľný, t. j. taký, ktorý by bolo možné považovať za prejav poskytovania súdnej ochrany spočívajúcej vo formulácii vlastného posúdenia dovolacích námietok. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 28. septembra 2022 preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.1.1.B. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022:

73. Zo zistení ústavného súdu z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 10 Cpr 31/2020 zo 6. mája 2021 namietla (aj) vady nesprávne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia, pričom zároveň predostrela otázky špecifikované v čl. II odvolania. Z dôvodu, že uvedenými odvolacími námietkami sa odvolací súd nezaoberal, podala sťažovateľka dovolanie, ktorým namietla vadu zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

74. Najvyšší súd rozhodujúci o dovolaní, ktorým sťažovateľka atakovala vadu zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, na konkrétnu právnu argumentáciu sťažovateľky obsiahnutú v dovolaní (bod 37 tohto nálezu) vôbec nereagoval. Jeho konštatovanie sa obmedzuje, ako to sťažovateľka správne poznamenáva (bod 38 tohto nálezu), na právne posúdenie zisteného skutkového stavu, no nerieši vyčítané nedostatky odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 10 CoPr 5/2021 z 30. septembra 2021 a svojvoľne obmedzený odvolací prieskum (nevriešenie všetkých odvolacích dôvodov).

75. Pokiaľ sa najvyšší súd pri posúdení dovolania nezaoberá argumentmi dovolateľa, ktorými odôvodňuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania, potom ani výsledok takéhoto posúdenia nemožno považovať za ústavne udržateľný, t. j. taký, ktorý by bolo možné považovať za prejav poskytovania súdnej ochrany spočívajúcej vo formulácii vlastného posúdenia dovolacích námietok. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.1.1.C. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022:

76. Zo zistení ústavného súdu z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka v odvolaní vznesla odvolacie námietky nesprávnych skutkových zistení (čl. II odvolania) a nesprávneho právneho posúdenia veci (čl. III odvolania). Z dôvodu, že sa uvedenými odvolacími námietkami odvolací súd nezaoberal, podala sťažovateľka dovolanie, ktorým namietala vadu zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. V konkrétnostiach ďalej v dovolaní zvýraznila aj skutočnosť, že odvolací súd bližšie nevysvetlil záver, že žalobkyni bolo možné priznať MVB aj napriek tomu, že takýto druh odmeny zákon o bankách neupravuje.

77. Najvyšší súd rozhodujúci o dovolaní, ktorým sťažovateľka atakovala vadu zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, na konkrétnu právnu argumentáciu sťažovateľky obsiahnutú v dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 9 CoPr 4/2020 z 28. januára 2021 (bod 24 tohto nálezu) vôbec nereagoval. Jeho konštatovanie sa obmedzuje, ako to sťažovateľka správne poznamenáva (body 43 a 38 tohto nálezu), na právne posúdenie zisteného skutkového stavu, no nerieši vyčítané nedostatky odôvodnenia citovaného rozsudku odvolacieho súdu.

78. Pokiaľ sa najvyšší súd pri posúdení dovolania vôbec nezaoberá argumentmi dovolateľa, ktorými odôvodňuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania, potom ani výsledok takéhoto posúdenia nemožno považovať za ústavne udržateľný, t. j. taký, ktorý by bolo možné považovať za prejav poskytovania súdnej ochrany spočívajúcej vo formulácii vlastného posúdenia dovolacích námietok. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.1.2. K namietanej nedostatočnosti odôvodnenia napadnutých uznesení najvyššieho súdu v kontexte prípustnosti dovolaní podaných z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia:

79. V kontexte dovolacej námietky nesprávneho právneho posúdenia sťažovateľka atakuje strohosť odôvodnenia napadnutých uznesení najvyššieho súdu, ktoré neposkytujú ozrejmenie nedostatkov vymedzenia dovolacieho dôvodu, ako aj prílišnú formálnosť pri preskúvaní prípustnosti dovolania.

80. Zmyslom dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] je umožniť dovolateľom obrátiť sa na najvyšší súd s požiadavkou na vyslovenie právneho názoru k meritu veci v prípade, že právna otázka nebola v praxi dovolacieho súdu vyriešená. Takéto nazeranie na zmysel tohto ustanovenia má svoj racionálny základ, ktorý pramení v účele dovolania, a to umožňovať a vynuocovať, aby najvyšší súd vlastným meritórnym rozhodovaním rozvíjal

a zjednocoval judikatúru slovenských súdov, a tak naplnil princíp právnej istoty ako jeden zo základných pilierov právneho štátu (m. m. I. ÚS 115/2020).

81. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

82. Pri posudzovaní dovolania platia obdobne ako pri posudzovaní akéhokoľvek iného podania všeobecne akceptovateľné pravidlá, podľa ktorých súd nemôže určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať či domýšľať, alebo z neho vyvodiť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 440 – 446.).

83. V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu platí rovnako aj to, že namietaná právna otázka môže vyplynúť z textu dovolania a nemusí byť formálne vymedzená v jeho konkrétnej časti. Dovolací súd sa má pokúsiť autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (m. m. I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 443/2020).

84. Konfrontáciou odôvodnenia obsiahnutého v napadnutom uznesení najvyššieho súdu z 28. septembra 2022 (bod 13 tohto nálezu) a v uznesení najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 (bod 25 tohto nálezu), ako aj v uznesení najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 (bod 20 tohto nálezu) s argumentáciou sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru o dôvodnosti sťažovateľkou namietaných nedostatkov, ktoré sú komplexne obsiahnuté v bode 32 tohto nálezu (resp. 44 tohto nálezu) a v bode 39 tohto nálezu.

85. Už bola zdôraznená zákonná požiadavka adresovaná dovolateľovi spojená s dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia, ktorá dovolateľovi ukladá povinnosť uviesť právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré pokladá za nesprávne, ako aj dôvody tejto nesprávnosti. Rovnako tak bolo zdôraznené, že pri skúmaní prípustnosti dovolania je nevyhnutné vychádzať z textu dovolania ako celku, posúdiť jeho obsah, zvolenú argumentáciu a v súvislosti s formuláciou dovolacej otázky nebazírovať na jej dokonalej formulácii.

86. Odôvodnenie najvyššieho súdu k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (body 13, 20 a 25 tohto nálezu) tieto požiadavky *prima facie* nenapĺňa. Okrem strohosti odôvodnenia, ktorá sama osebe ešte nepostačuje na záver o ústavnej neakceptovateľnosti súdneho rozhodnutia, je na prvý pohľad zrejmé, že argumentácia najvyššieho súdu sa zameriava výlučne a izolovane na doslovnú formuláciu právnych otázok bez náležitého zohľadnenia ich bližšieho vymedzenia v ďalších častiach dovolaní. Odôvodnenie neprípustnosti dovolaní, ktoré nevychádza z textu dovolania ako celku a neprihliada na jeho obsah a zvolenú argumentáciu (uviedenie nesprávnosti právneho posúdenia a dôvody tejto nesprávnosti) a zohľadňuje výlučne a izolovane (len) formuláciu právnej otázky, resp. jej časti, je potrebné posúdiť ako formalistické.

87. V naznačených súvislostiach vedie tento formalistický prístup najvyššieho súdu k ústavnej neakceptovateľnosti odmietnutia dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Nezohľadnenie textu dovolania ako celku, neposúdenie jeho obsahu a zvolenej argumentácie dovolateľa zo strany najvyššieho súdu vedie k záveru o nepresvedčivosti odôvodnenia napadnutých uznesení najvyššieho súdu, čo zakladá rozpor so základným právom sporovej strany na súdnu ochranu a právom sporovej strany na spravodlivé súdne konanie.

88. Ústavný súd preto rozhodol, že napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu z 28. septembra 2022, č. k. 7 Cdo 325/2021 z 27. októbra 2022 a č. k. 7 Cdo 87/2022 z 27. októbra 2022 došlo v súvislosti s namietaným dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP k porušeniu práv sťažovateľky na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.2. K námietke porušenia princípu právnej istoty napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu:

89. Sťažovateľka poukazuje na v totožných veciach vydané rozhodnutia najvyššieho súdu označené v bodoch 28 a 30 tohto nálezu, pričom zdôrazňuje, že v napadnutých uzneseniach najvyššieho súdu nebol dôvod odkloniť sa od stabilnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V každom z uvádzaných rozhodnutí najvyššieho súdu (body 28 a 30 tohto nálezu) došlo k zrušeniu rozhodnutí odvolacích súdov pre absenciu náležitého odôvodnenia kolízie uplatneného nároku so zákonom o bankách. Kolidujúce právne závery najvyššieho súdu v skutkovo rovnakých veciach nemožno z hľadiska právnej istoty tolerovať.

90. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

91. Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je, veľmi zjednodušene povedané, rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu. Z uvedeného zároveň vyplýva, že pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď (m. m. IV. ÚS 99/2018).

92. Sťažovateľka poukazuje v tomto smere na rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorými došlo k zrušeniu rozhodnutí odvolacích súdov v skutkovo a právne totožných veciach z dôvodu nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutí odvolacích súdov.

93. Z vlastných zistení ústavného súdu vyplýva, že v sťažovateľkou poukazovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu s výnimkou uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 150/2020 došlo skutočne k zrušeniu rozhodnutí dovolacieho súdu pre prípustnosť a dôvodnosť dovolania podaného podľa

§ 420 písm. f) CSP pre nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutí odvolacieho súdu. Vo veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 8 Cdo 150/2020 bola konštatovaná existencia vady zmätočnosti v postupe odvolacieho súdu pre nedodržanie zásady kontradiktórnosti konania porušením zákonného ustanovenia § 374 ods. 1 CSP nedoručením vyjadrenia sporovej strany protistrane.

94. Záver ústavného súdu v kontexte namietanej vady zmätočnosti (k tomu pozri časť IV.1.1. tohto nálezu) a zrušenie napadnutých uznesení najvyššieho súdu však neprejudikujú záver najvyššieho súdu k prípustnosti a dôvodnosti dovolaní podaných podľa § 420 písm. f) CSP v tu prejednávaných veciach. Dôvodom vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie je nedostatočné vysporiadanie sa najvyššieho súdu s konkrétnou dovolacou argumentáciou sťažovateľky, ktorou odôvodňovala prípustnosť a dôvodnosť dovolaní podaných podľa § 420 písm. f) CSP. Námietka porušenia princípu právnej istoty, ako ju odôvodňuje sťažovateľka so zameraním na zrušenie rozhodnutí odvolacích súdov pre nepreskúmateľnosť odôvodnenia, je preto bez náležitej ústavnej relevancie. To, či rozhodnutia odvolacieho súdu v konkrétnych okolnostiach vecí reagujú na odvolacie námietky sťažovateľky, t. j. či sú dostatočne odôvodnené, bude totiž posudzovať najvyšší súd v rámci príslušných dovolacích konaní po vrátení vecí ústavným súdom. Práve tento záver je pre konštatovanie porušenia princípu právnej istoty a legitímnych očakávaní, ako to namieta aj sťažovateľka, nevyhnutný (bod 91 tohto nálezu).

95. Vzhľadom na už uvádzané skutočnosti ústavný súd námietkam sťažovateľky o porušení princípu právnej istoty ako imanentnej súčasť rozhodovacej právomoci každého orgánu verejnej moci vrátane súdu a o porušení legitímnych očakávaní sťažovateľky na jednotnú aplikáciu práva ako súčasť základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.3. Nezákonné a nespravodlivé skutkové a právne závery všeobecných súdov:

96. Nezákonnosť a nespravodlivosť záverov všeobecných súdov sťažovateľka odôvodňuje rozporom uplatneného nároku na výplatu MVB s kogentnými právnymi predpismi a neprihliadnutím na skutkové okolnosti prípadu.

97. Bez potreby bližšieho zaoberania sa už uvádzanou argumentáciou ústavný súd konštatuje irelevantnosť sťažovateľkou prezentovanej námietky, ktorá vo svojej podstate atakuje vecnú nesprávnosť vo veciach sťažovateľky vydaných rozhodnutí. Ústavnú udržateľnosť vecného posúdenia vecí však ústavný súd v konaní o ústavných sťažnostiach sťažovateľky nemá právomoc preskúmať. V konkrétnych okolnostiach prejednávaných vecí je totiž rozsah prieskumnej právomoci ústavného súdu v konaniach o ústavných sťažnostiach daný rozsahom prieskumu, ktorý uskutočnil súd, ktorého rozhodnutia alebo postup sú ústavnými sťažnosťami napádané. Z časti I tohto nálezu pritom nepochybne vyplýva, že predmetom preskúmania sú výlučne rozhodnutia najvyššieho súdu vydané v dovolacích konaniach, v rámci ktorých sa najvyšší súd zaoberal výlučne prípustnosťou a dôvodnosťou dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP a splnením procesných podmienok na záver o prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd sa teda v príslušných dovolacích konaniach nezaoberal (nemal dôvod zaoberať) nesprávnosťou vecného posúdenia uplatnených nárokov na výplatu MVB, a preto je vylúčené, aby sa ňou z ústavno-právneho hľadiska zaoberal ústavný súd v tomto konaní.

98. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd nezaoberal bližšie ani vecnou argumentáciou najvyššieho súdu obsiahnutou v podstatnom v bode 48 tohto nálezu a ani replikou sťažovateľky v tomto smere prezentovanou v bode 53 tohto nálezu s výhradou, že sú pre posúdenie ústavných sťažností irelevantné.

99. Ani tejto námietke sťažovateľky preto ústavný súd v súvislosti s posúdením namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu s výhradou jej irelevantnosti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

100. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 796,28 eur.

101. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

102. Z citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažovateľka nemá obligatórny nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom, t. j. ústavný súd môže náhradu trov konania účastníkovi konania úplne alebo sčasti priznať podľa svojho uváženia, zohľadňujúc pritom konkrétne okolnosti daného prípadu.

103. V danom prípade boli ústavnému súdu doručené tri ústavné sťažnosti a v každej z nich bola totožná sťažovateľka právne zastúpená tou istou advokátskou kanceláriou. Sťažovateľka v každej z ústavných sťažností požiadala o priznanie náhrady trov konania.

104. Ústavné sťažnosti boli spojené na spoločné konanie (body 2 a 3 tohto nálezu) ďalej vedené pod pôvodnou sp. zn. Rvp 35/2023 z dôvodu totožnej skutkovej a právnej argumentácie prejednávaných vecí, čo v podstatnej miere znížilo nároky na prípravu zastupovania, ako aj spísanie ústavných sťažností (takmer identický obsah), čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 88/2023-20 zo 14. februára 2023 boli ústavné sťažnosti prijaté na ďalšie konanie v celom rozsahu.

105. Vychádzajúc z tejto skutočnosti, ako aj z oprávnenia priznať náhradu trov konania účastníkom konania len sčasti, ústavný súd rozhodol o priznaní náhrady trov konania v sume priznaného nároku za jednu ústavnú sťažnosť (m. m. IV. ÚS 149/2010, I. ÚS 382/2019).

106. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

107. Náhradu trov konania ústavný súd priznal za 3 úkony právnej služby realizované v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a podanie repliky) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky.

108. Pri výpočte sumy náhrady trov konania v predmetnom konaní ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 eur

(1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma priznanej náhrady trov konania po jej navýšení o daň z pridanej hodnoty (právna zástupkyňa sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty) tak predstavuje sumu 796,28 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

109. Ústavný súd návrhu sťažovateľky na priznanie náhrady trov konania v sume za ďalšie dve takmer identické ústavné sťažnosti vzhľadom na už uvádzané nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

110. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VI.

111. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o tom, že napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu boli porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (§ 133 ods. 2 prvá veta zákona o ústavnom súde), rozhodol zároveň aj o zrušení napadnutých uznesení najvyššieho súdu a vrátení vecí najvyššiemu súdu na ďalšie konania tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu [§ 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

112. V súlade s § 134 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde je najvyšší súd po vrátení vecí na ďalšie konania povinný ich znova prerokovať a rozhodnúť. V týchto konaniach alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu predovšetkým v kontexte náležitého vysporiadania sa s konkrétnou dovolacou argumentáciou sťažovateľky odôvodňujúcou dovolania podané podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP pri súčasnom preskúmaní textu dovolaní ako celku a posúdení ich obsahu.

VII.

113. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu